

ТЕСТ ЗА ДЗИ ПО БЕЛ

Прочетете текста и отговорете на въпроси от 1. до 6.

Най-сложните и високо развити форми на колониален живот в света на насекомите са създадени от роднините на осите и пчелите – мравките. Някои живеят във вътрешността на растенията и стимулират тъканите им по такъв начин, че предизвикват образуването на шикалки, кухи стъбла или бодли с издути основи. Така мравките си осигуряват жилища „по поръчка”. Мравките листорези в Южна Америка строят гигантски подземни гнезда и пъплят оттам в безкрайни колони, денем и нощем, унищожавайки дърветата. Те изгризват късче по късче всеки филиз, стъбло и листо и ги пренасят в подземното си жилище. Там те не изяждат растителната маса, а я сдъвкват, превръщат я в тор и отглеждат върху него специален вид плесен, която им служи за храна. Дървесните мравки в Югоизточна Азия строят гнездата си от защити едно за друго листа. Една бригада работнички съединява краищата на две листа, като дърпа едното с челюстите си, а другото – със задните си крака. Други мравки се заемат със зашиването им. Възрастните насекоми не могат да изработват копринени нишки, затова донасят на мястото ларви, като ги държат в челюстите си и леко ги стискат, за да ги накарат да отделят нишки. След това мравките строителки започват да местят тези живи туби с лепило напред-назад по съединените краища на листата, докато ги свържат здраво с копринени шевове.

Дейвид Агънбъро „Животът на Земята”

1. Текстът е откъс от:

- А) строго научен доклад за видовете мравки
- Б) научнопопулярна статия за живота на мравките**
- В) художествен разказ с анималистичен сюжет
- Г) публицистичен материал в защита на мравките

2. Според откъса мравките листорези живеят:

- А) във вътрешността на растенията
- Б) в гнезда отлиста
- В) в подземни гнезда**
- Г) в надземни мравуняци

3. Кое от следните твърдения е НЕВЯРНО според текста:

- А) Мравките листорези се хранят с листа и стъбла.**
- Б) Копринените шевове, с които дървесните мравки слепват листата, се получават от ларви.
- В) Дървесните мравки строят гнездата си с челюсти и със задни крака.
- Г) Възрастните дървесни мравки не могат да изработват копринени нишки.

4. В кой от следните редове посочените думи и изрази НЕ са контекстови синоними?

- А) шикалки, кухи стъбла, бодли с издути основи – жилища „по поръчка”
- Б) плесен – храна
- В) ларви – живи туби с лепило
- Г) мравки листорези – дървесни мравки**

5. Подчертаният израз „късче по късче” означава:

- А) бързо и повърхностно
- В) постепенно и докрай**
- Б) нежно и внимателно
- Г) точно и прилежно

6. Според откъса най-впечатляващото в живота на мравките е:

- А) организацията на труда**
- Б) родството с осите и пчелите
- В) адаптивността на екземплярите
- Г) спецификата на храненето

7. При коя двойка отношението между думите е различно от отношението в другите двойки?

- А) лекар – хирург
- В) режисьор - сценарист**
- Б) спортист – лекоатлет
- Г) музикант - китарист

8. Попълнете местата за писане така, че в двойките да се запази отношението:

- А) чаша – сервиз
- Б) шапка – вълна
- цвете – **букет**
- блуза – **памук, коприна**
- птица – ято**
- рокля, панталон – лен**

9. В преносен смисъл изразът ВАДЯ КЕСТЕНИТЕ ОТ ОГЪНЯ означава:

- А) Извършвам трудна и опасна работа, а не получавам признание.**
- Б) Преодолявам опасни препятствия, но придобивам блага.
- В) Успявам да спася нещо ценно от безмилостен и ожесточен враг.
- Г) За да направя впечатление, постъпвам безразсъдно.

10. Какви са подчертаните думи в стиховете:

*Прострях бельото, днес що прах,
но духна вятър, вдигна прах,
и ми замеси, без да пита,
такава от прането пита,
че смърах сяпото небе,
но то... виновно то не бе.*
(Крум Велков)

- А) синоними
- Б) омоними**
- В) пароними
- Г) антоними

11. В коя от посочените двойки думите имат едно и също значение?

- А) имигрант – емигрант
- Б) пристъпвам – престъпвам
- В) приписвам – преписвам
- Г) риторика – реторика**

12. В кое изречение НЕПРАВИЛНО е употребена главна буква?

А) Миналата събота посетихме Рилския манастир.

Б) Бях много впечатлена от Алековите фейлетони.

В) Читателите харесват Елинпелиновския хумор.

Г) Изпратихме подписката на Народното събрание.

13. Този текст е откъс от статия в женско списание, която коментира актуалните модни тенденции. За всяко празно място изберете най-уместния от изразите, записани под текста:

(А) **Хубавото** палто винаги е една добра (Б) **инвестиция** – сега е моментът да я направите. Защото с коя друга дреха може и да се скриете, и да влезете елегантно наметната? Този сезон елегантността е в (В) **детайлите** – панделки, копчета. Цветовете са черно, бяло и жълто, а при (Г) **материите** преобладават вълната и кожата.

А) дългото, екстравагантното, **хубавото**

Б) **инвестиция**, стока, изненада

В) джунджуриите, **детайлите**, подробностите

Г) платовете, изделията, **материите**

14. С кой от изразите НЕ може да бъде продължено твърдението:

Госпожо Директор,

А) бяхте ли информирана за инцидента

Б) защо сте уволнили секретарката си

В) в кой хотел сте отседнала

Г) не сте ли прекалено строга

15. В коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка?

Пълководецът (А), **чийто** (Б) войници превзеха крепостта, влезе в града (В), възседнал гордо коня си (Г).

16. В коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка?

Нашият (А) випуск е първият (Б), в който (В) има повече от двадесет пълни **отличниКА** (Г).

17. Попълнете правилните форми на думите:

А) бройна форма или форма за множествено число

Двата **автобуса** пътуваха заедно, но двамата **водачи** спазваха дистанция.

Б) членувана форма за м. р. – пълен или кратък опред.член

Победителя наградил с екскурзия до **старопрестолния** град.

В) Падежна форма за местоимение:

Искам да намеря **някого**, **който** ще ми каже истината.

Г) Форма за учтивост

Господине, благодаря Ви, че сте **били** толкова **любезен** с майка ми.

18. В кой ред всички думи са написани правилно?

А) живял, живяла, живяло, живяли

Б) изплакъл, изтекъл, отсякъл, отрекъл

В) изконно, пламенно, искрено, постоянно

Г) играеме, скачаме, тичаме, плуваме

19. В кой от редовете е допусната правописна грешка?

А) Недоумявайки как са го открили, той ги покани да влязат.

Б) Недопускайки лоши мисли, той продължи работата си.

В) Нехаейки за авторитета си, той се хвърли в басейна.

Г) Не мислейки за последствията, тя напусна фирмата.

20. В коя от подчертаните думи е допусната правописна грешка?

*В тази прохладна есенна (А) сутрин всички тръгнаха да **берът** (Б) грозде. Както всяка година гроздоберът предизвикваше въодушевление (В) и сред младите, и сред възрастните (Г).*

21. В кой от редовете НЕ е допусната правописна грешка?

А) Заповедта на ректора предизвика негодование сред всички преподаватели и студенти от факултета.

Б) Туристите бяха изтущени, но никой не беше пострадал сериозно.

В) Възмущението ми нарастваше, защото никой не се усмеляваше да каже истината.

Г) За най-немошните осигурихме помощници.

22. В кое изречение поставената запетая е излишна?

А) Най-добре се чувствам, когато приятелите ми са около мен.

Б) Чувствам се добре, само когато съм заобиколен от приятели.

В) Когато приятелите ми са наблизо, се чувствам най-добре.

Г) Само когато съм сред приятели, се чувствам добре.

23. На кои от посочените позиции трябва да се поставят запетаяи в изречението?

Всички споделяхме идеята (А) в името (Б) на (В) която се водеха преговорите (Г) и бяхме готови (Д) да проявим максимално търпение.

24. В текста са пропуснати 5 запетаяи. Поставете ги.

Стигна до младата гора и се спусна към реката, когато разбра по виковете им, че са излезли от колибата.

Щеше да бъде много лошо, помисли си той, ако я подпалеа. Но вероятността за това бе много малка, тъй като подът бе настлан с каменни плочи.

25. Прочетете текста и изпълнете задачите към него:

А) Разделете текста на смислово обособени части. Формулирайте темата на всяка една от тях.

Б) Предайте съдържанието на текста в резюме.

Нестинарството се мисли за Божия дарба. Изпадналите в транс нестинари, предимно жените, вещаят и предсказват времето, което идва, дали се задават радостни и ситни дни, или болести, скъпотия и глад. Предсказват за отделни лица, но и за цялото село. Загледани надалеч, сякаш в отвъдното, нестинарите твърдят, че получават виденията си свихше, не могат да си ги обяснят, но всички им вярват.

Главният нестинар получава това звание по наследство. И само той може да предаде на другите нестинари силата и магията на вдъхновението. Неговата къща е свята, там е параклисът с икони на Света Богородица с Младенеца на ръце, а също и на св. цар Константин и царица Елена. Тези икони той прекадява пред насъбралите се в дома му нестинари още с настъпването на Костандовския месец на 1 май, а с това предава и силата на светците върху нестинарите. Една от предпоставките за обредното посвещаване на нестинарите е задължителният пост. Те не пият алкохол, въздържат се от всяка лоша мисъл или действие.

Особено място в празника заема нестинарският, „светият” тъпан, който през цялата година се пази в черквата при иконата на св. Константин – и той по-стар от вековете, и той предаван от поколение на поколение, чак от митичните дни на началото на т. нар. свещена човешка история.

Огънят, символ на слънчевия диск, на горещото лятно слънце, свързва този ден и с вълшебната притча за самоволната жертва, която е най-скъпа на Бога. Еленът, който върху безсмъртните си рога сякаш носи кръста на Спасителя и неговата душа, винаги на този ден слизал от планината, за да бъде принесен в жертва. Една година само закъснял, защото трябвало да нахрани малките си. А когато се появил на оброчището, хората дори не го изчакали да си отпочине. Заклали го потен и уморен от бързане не почели светостта на неговата жертва. Оттогава той престанал да идва. Престанало и плодородието на земите им.

(Лилия Старева, „Български светци и празници”)

Разделяне на текста на части:

Част	Тема
Първа част	
Втора част	
.....	

Резюме:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

26. Коя от изброените творби НЕ е поема?
А) „При Рилския манастир” на Иван Вазов
Б) „Градушка” на Пейо Яворов
В) „Ралица” на Пенчо Славейков
Г) „Септември” на Гео Милев
27. Свържете заглавието на всяка от изброените творби с цифрата, с която е означен жанрът ѝ:
А) „Паисий” (3) ода
Б) „Спи езерото” (1) лирическа миниатюра
В) „Чичовци” (2) повест
Г) „Другоселец” (4) разказ
28. Сънят и споменът са знаци за носталгията по изгубената родина в стихотворението:
А) „На прощаване” на Христо Ботев
Б) „Заточеници” на Пейо Яворов
В) „Помниш ли, помниш ли...” на Димчо Дебелянов
Г) „Сън” на Никола Вапцаров
29. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение.
А) Повестта „Чичовци” и романът „Под игото” имат общи герои.
Б) „Епопея на забравените” е поетически цикъл, който припомня на следосвободенските българи идеалите на възрожденската епоха.
В) Разказът „Дядо Йоцо гледа” изобразява събития и настроения от българския следосвободенски живот.
Г) Одата „Българският език” е възхвала на славянската писменост.
30. Кое от изброените определения НЕ е подходящо за Алековия герой Бай Ганьо?
А) безпардонен
Б) безличен
В) бездуховен
Г) безскрупулен
31. Кое от посочените стихотворения на Пейо Яворов има огледална композиция?
А) „Ще бъдеш в бяло”
Б) „Две хубави очи”
В) „Две души”
Г) „Сенки”
32. В кой Елин-Пелинов разказ изкуството е представено като духовна потребност на човека?
А) „Косачи”
Б) „Мечтатели”
В) „На оня свят”
Г) „Занемелите камбани”

33. Кой от изброените мотиви НЕ е типичен за лириката на Христо Смирненски?

А) нерадостният живот на бедните в капиталистическия град

Б) пагубните поражения на капитализма върху живота на патриархалното село

В) надигащият се бунт на онеправданите в бездушния свят на капитала

Г) справедливият и хуманен бъдещ социален ред

34. Кой от изброените образи НЕ е типичен за лириката на Атанас Далчев?

А) огледало

Б) прозорец

В) часовник

Г) икона

35. Името на кой разказвач е пропуснато в критическата оценка на Димо Казасов?

*Най-характерното у героите на **Йовков** е тяхното мълчание. **Йордан Йовков** има великото изкуство да слуша тяхното мълчание и да извлече от неговите дълбини най-тънките звуци на човешките копнежи и страдания.*

А) Иван Вазов

Б) Елин Пелин

В) Йордан Йовков

Г) Алеко Константинов

36. Кой поет от началото на ХХ век издига призива за „оварваряване” на поетическия език?

А) Христо Смирненски

Б) Гео Милев

В) Атанас Далчев

Г) Елисавета Багряна

37. Кой от изброените герои на романа „Железният светилник” е олицетворение на идеята за неспокойния творчески дух, неподвластен на патриархалните норми?

А) Лазар Глаушев

Б) Климент Бенков

В) Рафе Клинче

Г) Аврам Немтур

38. Кое от изброените понятия НЕ назовава етап от развитието на българския модернизъм?

А) индивидуализъм

Б) символизъм

В) експресионизъм

Г) хуманизъм

39. Какви тропи и фигури на езика са подчертаните изрази?

А) пък тогаз нека измръзнат жили,

пък тогаз нека изгния в гроба!

(„Майце си”, Христо Ботев)

анафора

Б) предател верен и жив предвестник

на нови тегла за сиромаси (...)

(„Елегия”, Христо Ботев)

оксиморон

40. Кое от изброените понятия е излишно?

А) експозиция

Б) кулминация

В) епилог

Г) поанта

41. Прочетете откъсите от одата „Левски” на Иван Вазов и коментирайте в обем до 4 страници проблема за чудодейната сила на апостолското слово.

Девет годин

той скита се бездомен, без сън, без покой,

под вънкашност чужда и под име

ново и с сърце порасло и за кръст готово

и носи съзнание, крепост, светлина

на робите слепи в робската страна.

Думите му бяха и прости, и кратки,

пълни с упование и надежди сладки.

Говореше често за бунт, за борба,

кат за една ближна обща веселба,

часът на която беше неизвестен;

изпитваше кой е сърцат, сиреч честен,

участник да стане във подвига свят;

всяк един слушател беше му и брат.

(...) днес в селото глухо,

утре в някой град говореше тайно

за ближний преврат, за бунт, за свобода,

за смъртта, за гробът

и че време веч е да въстане робът;

че щастлив е оня, който дигне пръв

народното знаме и пролее кръв,

и че трябва твърдост, кураж, постоянство,

че страхът е подлост, гордостта – пиянство,

че равни сме всички в големия час –

той внасяше бодрост в народната сваят.

И всякоя възраст, класа, пол, занятие

взимаше участие в това предприятие:

богатий са парите, сюрмахът с трудът,

момите с иглата, учений с умът

(...)

Той не знайше отдих, ни мир, нито сън,

обърнал се беше на дух, на огън.

Думата си цяла лейше в едно слово,

появва чело си мръщеше сурово

(...)

От лице му мрачно всички се бояха,

селяните прости светец го зовяха,

и сбрани, сдушени във тайни места,

слушаха със трепет, с зяпнали уста

неговото слово сладко и опасно.

И тям на душата ставаше по-ясно.

.....

И смето чудно падаше в сърцата

и бързо растеше за жътва богата